Kisszántó

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 101. szám. Nagyvárad. Kedd 1914 május 5.

Kalocsa uj érseke.

Mint a hivatalos lap közli, csaknem másfélévi üresedés után betöltötte a szentszék és az apostoli király a kalocsai érseki széket s arra dr *Várady* L. Árpád győri püspököt nevezte ki.

Az ő személyében a második magyar főpapi székbe, az Astrikok, Tomoryak, Lonovicsok és Haynaldok örökébe aránylag még fiatal, tetterős, tudományban és tapasztalatban kiváló főpap kerül. Akit ilyen korban szemel ki az isteni Gondviselés ebbe a magas méltóságba, avval tervei vannak, attól méltán vár sokat az egyház és haza.

Az uj érsek egyszerü köznemesi sorsból saját erejéből küzdötte fel magát a magas méltóságba, ami biztos jele kiváló tehetségének és személyes tulajdonainak. De ez a körülmény záloga egyuttal annak is, hogy ismeri az életet, a kor viszonyait, bajait s igy bizonyára tudni fogja, hol kell orvoslást keresni azokra s hogyan lehet elháritani az akadályokat, melyek a hitélet fejlődésének utjába állanak.

Szent László váradi egyházmegyéje szintén azon egyházmegyék közé tartozik, amelyek az ő érseki metropolitai fenhatósága alá tartoznak. Püspökünk régi meghitt bizalmas barátját tiszteli az uj érsekben. Vele együtt az egész egyházmegye hódolattal köszönti az uj érseket s őszinte szivből kivánja neki, hogy kormányzása áldásos legyen az egyházra és hazára.

*

Az uj érsek 1865 jun. 15-én született Szentesen, hol édesatyja gyógyszerész volt, ki 1848—49-ben mint honvédtiszt Bem táborában küzdötte végig a szabadságharcot. Mikor fia győri püspök lett, még életben volt az öreg honvéd, de már akkor betegeskedett s emiatt nem vehetett részt fiának püspöki installációján; a mult év őszén be is fejezte földi pályafutását a szabadságharcnak e derék katonája. Fia a szentesi főgimnázium elvégzése után a papi pályára lépett s 1882-ben mint a csanádi egyházmegye növendéke a budapesti központi szemináriumba került, melynek tehetségre, szorgalomra legelső növendéke lett, negyedéves korában a magyar egyházirodalmi iskolának elnöke volt.

Majd a bécsi Augustineumba került, hol megszerezte a doktorátust.

Ezután Temesvárt theologiai tanár lett, két év mulva titkár Dessewffy püspök oldala mellett, 1897-ben kanonok és kultuszminiszteri osztálytanácsos lett, időközben kiváló szolgálatai elismeréséül miniszteri tanácsos. Másfél évig vezette a kultuszminisztérium egyházi ügyeinek osztályát teljes megelégedésére ugy a kormánynak, mint a püspöki karnak. Emellett széleskörü irodalmi és egyleti müködést fejtett ki, könyvet irt a kongruáról, az autonomiáról, szervezte az egyházmegyei missiókat és a kivándorlók lelki gondozásának nagy fontosságu ügyét.

Ugy magyar hazafias, mint vallási szempontból rendkivül fontos és áldásos müködést fejtett ki mint a Szent-László társulatnak ügyvezető alelnöke, utóbb elnöke. Ő viselte gondját a társulat bukovinai és romániai iskoláinak és ő tanittatta itt a házában a csángók tehetségesebb gyermekeit, kikből tanitók, papok, kereskedők, tisztviselők lettek.

Ezen áldásos müködése közben sokszor megfordult Nagy-Váradon, hol a bukovinai és romániai gyermekek neveltetnek és iskoláztatnak. Legutóbb januárban volt Nagy-Váradon s három napig időzött itt, mint gróf Széchényi Miklós püspöknek vendége.

Az uj érseket kinevező királyi kézirat a következő:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére *dr Várady Lipót Árpád* győri püspököt kalocsa-bácsi érsekké kinevezem.

Kelt Bécsben, 1914. évi április 22-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.
Jankovich Béla s. k.

Az Omke diszközgyülése.

Budapest, május 4.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés tegnap ülte meg fennállásának tizéves jubileumát, amelyen többek közt Teleszky János pénzügyminiszter, Harkányi János báró kereskedelmi miniszter, Wekerle Sándor, Matlekovics Sándor, Lánczy Leó titkos tanácsosok és Bárczy István polgármester is megjelentek. A diszgyülést Sándor Pál elnök nyitotta meg és visszatekintett az Omke tizéves multjára. Ezután Harkányi János báró a kormány üdvözletét tolmácsolta Bárczy polgármester az Omke tevékenységét méltatta, Lánczy Leó a kereskedelmi és iparkamara, Simon Jakab pedig a tőzsde üdvözletét adta át.

A következő szónok Riesser, a Hansabund elnöke volt, aki kifejtette, hogy modern államban a kereskedelem és ipar a létfentartás egyenrangu tényezője. Wekerle, Matlekovits Sándor, Kohner Adolf báró, Schreyer Jakab és többek üdvözlő beszédei után Rákosi Jenő a sajtó nevében beszélt. Az Omke diszgyülése Sándor Pál zárószavával ért véget.

Az Omke ma délelőtt 10 órakor országos kereskedelmi kongresszusra gyült egybe a Pesti Lloyd társulat disztermében.

Mindennemü szőrme és ruhanemüek megóvására, molykárok ellen csakis a valódi Mirt-molyirtó keveréket használjuk, mely a legbiztosabban ható szer még a molypeték ellen is; kellemes illatanál fogva szekrenyekben is alkalmazható.

Ugyszinte raktáron vannak és legolcsóbban kaphatók, Weinreich-féle molyalther, mof, Bagaria papir, szagtalan molyirtó gyökér, Tarmalit, Naphtalin, Terpetinszesz, Pacsuli és Kamphor.

Farkas István
Apolló drogeriájában
Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.
Telefon 13-02. Telefon 13-02.

Gr. Széchényi Miklós püspök bérmautja.

Szilágyság egy kicsiny, talán alig-alig ismert községében, Krasznán, hetek óta lázas izgalommal készülnek: jön a püspök. Kétszeresen kellett készülniök, mert nemcsak a szentség feladására jött ide, hanem Krasznát is választotta hat napig tartózkodási helyéül. A régi jó magyar világra emlékeztető szivességgel óhajtotta fogadni az egyházközség, ugy, hogy az egyházfő lássa, hogy szeretettel is várják.

A vármegye határán a megye képviselői: Pécsujfalusi *Péchy* Imre főispán, *Török* István alispán, dr *Felekán* Oktáv várm. I. főjegyző, dr *Pap* Gyula várm. II. főjegyző, dr *Eltető* Géza vármegyei aljegyző, *Kaizler* Sándor kir. tanácsos, *Perjéssy* Mihály törvényszéki elnök, K. *Nagy* Béla, br. *Diószeghy* Zsigmond Zilah város polgármestere, gr. Béldi Kálmán, br. Vesselényi István, *Nagy* Vilmos, *Gyöngyössy* Lajos, *Moldoványi* Géza áll. ép. hiv. főnöke és a krasznai járás főszolgabirája *Sántha* György automobilokon várták. A vármegye nevében a főispán üdvözölte az egyházfőt s tolmácsolta előtte, hogy az egész vármegye szeretettel várja és kérte, hogy ő is olyan szeretettel jöjjön a vármegyébe, mint ahogy várják.

A főpásztor a szives meleg fogadtatást meghatva köszönte meg, s a kiküldöttekkel elbeszélgetve, felültek az autókra s elindultak Krasznára. Az ut mentén levő községek lakosainak lelkes éljenzése között robogott a küldöttség be Krasznára, ahol fellobogózott házak ünnepi disszel várták a magas vendéget.

Ünnepi diszbe öltözve állott sorfalat a község lakossága. A piactéren száz fehérruhás leány állott sorfalat s ezek egész virágerdővel árasztották el a püspök autóját. A paróchia kapujában az egyháztanács élén Altnőder Béla főgondnok fogadta meleg szavakkal:

— Nagyméltóságu és Főtisztelendő Püspök Ur: Kegyelmes Főpásztorunk! Tél elmultával megindul a rügyfakadás, minden növény virágzik és ezerféle formában és szinvegyületben pompázik, szóval az egész természet kinyilt s készen áll az Ur Isten megtermékenyitő áldásának befogadására, hogy majd gyümölcsöt teremjen.

A mi sziveinkben is tavasz s öröm van. Örülünk, hogy kegyelmes főpásztorunkat közöttünk üdvözölhetjük s eljött hirdetni az igét s megerősiteni bennünk a hitet. Lelkeink készen állanak s megnyilnak az üdvösséges tanitásra.

A r. kath. hitközség nevében üdvözlöm Nagyméltóságodat s azon magas kitüntetésért, hogy vármegyében nálunk akart itthon lenni. Isten hozta. Éljen a kegyelmes ur! A szeretetteljes és lelkes fogadtatástól meghatott püspök hálásan köszönte meg ezt a szives fogadtatást, mely az egész életén át, mint egy igen kedves s kellemes emlék marad meg szivében. Este a községet kivilágitották.

Május 2-ikán feladta a bérmálás szentségét és ezután fogadta a küldöttségek tisztelgését a következő sorrendben: Közigazgatás, g. kath. egyházközség, ref. egyházközség, izr. hitközség, állami tisztviselők és az ügyvédek karát, áll. el. iskola gondnokságát, Kraszna község közönségét és a krasznai róm. kath. hitközséget.

A püspök már az első találkozáskor lebilincselően kedves, szeretetteljes modorával mindenkit megnyert magának. Mindenkihez volt szives szava, igazi főpapot, szerető atyát ismertek meg benne, ki hiveivel szerető atyai szivvel foglalkozik s megismerték benne a magyar főurat, aki otthonosan találta magát a Szilágyság történelmi jelentőségü földjén.

Vasárnap délelőtt Krasznán a plébánia templomban ünnepélyes szentmise volt, melylyel kapcsolatosan a hivek nagy száma közt osztotta ki a püspök a bérmálás szentségét.

Délben diszebéd volt a püspök tiszteletére, ahol az egyháztanács tagjain kivül a hivatalok vezetői voltak jelen. Az ebéd meleg hangulatban folyt le s itt a püspök szeretetreméltó egyénisége volt a társaság központja.

A község előljárósága *Csanády* Bélával élén mindent elkövet, hogy a főpásztor otthon érezze magát. Tiszteletük jeléül a paróchia ajtajába diszőrséget állitottak.

A király állapota.

Bécs, május 4. A Neues Wiener Tagblattnak Schönbrunnból a következőket jelentik: A mult éjszaka távolról sem volt olyan kedvező, mint remélni lehetett volna. Tegnap egész nap oldódás mutatkozott a hurutos tünetekben, csak ritkán lépett föl köhögés és akkor is könnyü volt, a nyálkakiválasztás pedig bőséges. Korán reggel Seidl prelátus misét mondott a király dolgozószobájában.

Vasárnaponkint, ameddig egészséges vol a király, mindig elment a házi kápolnába misére, most azonban orvosai nem engedik, hogy végigmenjen a folyosón és kitegye magát más temperaturának, ezért volt most a mise a dolgozószobában.

Naphosszat pompásan érezte magát ő felsége. Jókedvüen, frissen dolgozott, meghallgatta a szokásos jelentéseket, este pedig az orvosi vizsgálatkor konstatálta dr Kerzl, hogy noha a katarrhus tünetei még nem szüntek meg és az oldódás nem haladt lényegesebben előre, az általános állapot kielégitő.

Nyolc órakor aludni ment a király. Éjfélig zavartalanul volt a pihenés, de éjfél után köhögés jelentkezett s azontul is sürün felébresztette az uralkodót a köhögési inger. A megzavart éjszakai nyugalom ellenére rendes időben kelt a királyt és jó étvágygyal reggelizett, aztán mindjárt munkához ült. Nem látszott meg rajta, hogy rosszul töltötte az éjszakát, azonban a köhögési inger és könnyebb is lett a köhögés. A második reggelit ismét jó étvágygyal költötte el ő felsége.

Az uralkodó most is sokat dolgozik és orvosaitól mindig csak azt kéri, hogy engedjék dolgozni.

Naponta vagy tiz órát tölt iróasztalánál, a mi még egy egészséges szervezetre sem előnyös, de különösen kedvezőtlen egy gyengélkedő és öreg ember szervezetére. Környezete és orvosai tanácstalanul állanak ezzel szemben.

Szén bitumen bánya Nagyvárad közelében.

A jövő héten lesz a bányaszentelés.

A Tiszántúl munkatársa egy rendkivüli érdekes és nagyjelentőségü dolognak jutott tegnap a nyomára. Arról van szó ugyanis, hogy Nagyvárad közelében Almamező határában pompás széntelepet fedezett fel *Reichel* Henrik mérnök. A felfedezésnél már jóval tul van ugyan a felfedező, de ez épen a legérdekesebb, hogy tulajdonképen egy hat éves dologgal állunk szemben és eddig a legnagyobb titoktartással tudták kezelni a nagyszabásu ügyet. Tegnap felkereste munkatársunk Reichel Henrik mérnököt, aki a következő felvilágositásokkal volt szives megvilágitani a dolgot.

Százhetven évvel ezelőtt.

Első sorban arra nézve adott felvilágositást a bánya jelenlegi tulajdonosa, hogy miért tartotta eddig titokban a dolgot. Nem akarta ugyanis a közönséget félrevezetni az esetleges sikertelenséggel.

Tulajdonképen nem uj dolog a szén felfedezése a központi járásban. Legelső esetben ezelőtt 170 évvel egy szász származásu egyén jelent meg, aki a kardói határban kutatott és talált szenet. Ez a szász ember egyedül bányászta a szenet és még igy is fenn tudta tartani magát. Halála után feledésbe ment a dolog. Később 100 évvel ezelőtt Makkay nevü egyén kutatott Kardón szenet. Harminc évvel ezelőtt pedig Déry kardói földbirtokos kutatott szén után. Az eredmény nagyon gyenge volt ugy, hogy a további kutatást félbehagyták.

A legujabb kutatás.

Hat évvel ezelőtt Reichel Henrik mérnök bejárta Kardó környékét. Megtekintette a régi kutatások helyeit, azokat azonban oly gyengének találta, hogy más helyen kezdte meg a kutatást. Nagyon gyakran rándult ki a mérnök a vidékre és a hosszu hat évi barangolás közben jutott el Reichel az almamezei határba, a Valea Miki nevü völgybe.

Ez a hely a premontrei rend tulajdonát képezi. Igen regényes hely. Itt talált egy kis területen a felszinen először szenet Reichel. A körülmények azt igazolták, hogy ott érdemes kutatni. Reichel ekkor üzleti

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS
Telefon 956. sz.
műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Uj vashidfő mellett.
Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.
Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.
Tervekkel és rajzokkal
kivánatra dijtalanul szolgálunk.

embereket keresett, akik financirozták volna a dolgot.

A pénzes emberek azonban csak az esetben lettek volna hajlandók áldozatokat hozni, ha már a szén fel lett volna tárva. Szóval senki sem akart kétes vállalkozásba belemenni.

Reichel a sok eredménytelen társkeresés után végre az utolsó menedékhez, a családjához folyamodott. A család meg is hozta az áldozatot. Előteremtették a szükséges pénzt. Most már aztán megindulhatott a munka.

Az első szén.

Heteken keresztül két furógép dolgozott az almamezői határban. Igen nagy nehézségek léptek fel két méter mélységü föld után, 14 méter vastag sziklarétegre bukkantak.

Hetekbe került mig áttörték a sziklát. A fáradságos munkának meg volt az eredménye. A sziklafal alatt megtalálták a szenet jelző rétegeket. Rövid furás után pompás barna szénre bukkantak. A barna szén az eddigi barna szenek között a legjobb. Össze se hasonlitható a biharmegyei barna szenekkel. Az eddig talált barna szénnel ugyanis csakis megfelelően átalakitott tüzelőhelyeken lehetett tüzelni. Ezzel a szénnel azonban pompásan lehet tüzelni az eddigi összes tüzhelyeken.

A talált szénből meglehetős mennyiséget szállitottak be a nagyváradi villanytelepre és itt kipróbálták. A próba nagyszerüen sikerült. A villanytelepen már kötéseket is csináltak. Az uj szén a villanytelepnek éppen a jelenlegi kiadások felének megtakaritását jelenti.

Tiz waggon szén naponként.

A tárna nyilása eddig 15 méter. Ezen jelenleg naponta 10 waggon szenet tud produkálni a bánya. A kutatásokat természetesen tovább folytatják. Jelenleg is két furógép dolgozik. Az erdő ugyancsak hangos a munkásoktól. A telepen 50 ember dolgozik szakadatlanul. Van rendes kis iparvasutja is a bányának. Az uj bánya fekvése már maga biztositja a vállalat jövőjét. Az országuttól ugyanis 800, a vassuttól pedig 600 méterre van, még pedig egyenes területen. Még most körül van keritve a bánya, ugy, hogy oda idegen egyáltalán nem léphet, már csak azért sem, mert a folytonos robbantások életveszélyessé teszik az ott tartózkodást.

A kék homok, keramit bitumen.

A most is dolgozó két furó által felszinre hozott anyagot, minden méter előrehaladás után megvizsgálják.

A mult hónap elején talán az eddigieknél is értékesebb anyagra bukkantak. Olyan anyagot hozott ugyanis felszinre a furó, amiből a keramitot gyártják. Ez a zsiros tapintatu zöldes agyag 7 méter vastag rétegében található. A keramit agyag értékesitése végett már egy berlini és bécsi céggel érintkezésbe is lépett Reichel, még pedig kedvező eredménnyel.

Nem kevésbbé érdekes az a réteg, melyben legujabban furnak. Ez két méter vastagságu pompás kékhomok. Az érdekes lelettel azonban még nem tudják, hogy mit fognak kezdeni. Van ezenkivül még egy harmadik felfedezés is. Van a kérdéses területen ugyanis egy forrás, honnan valóságos olaj folyadék bugyog, a folyadék a tudós tanárok nyilatkozata szerint vagy petroleum, legrosszabb esetben a bitumen jelenlétének kétségtelen jele.

A bánya felszentelése.

A bánya területét Reichel Henrik 30 évre bérelte ki a premontrei kanonok rendtől. Eddig még senki sem tudott róla, hogy mi készül a hegyek között. Csupán április közepén tudatta Reichel *Takács* Menyhért prelátussal, hogy kutatásai fényes eredménynyel jártak és hogy a bánya üzembe is helyezhető. A bányát ünnepélyesen fogják megnyitni. Meg fog jelenni azon Takács Menyhért is, aki a bánya felszentelését is végzi. Az ünnnepélyre Nagyvárad intelligens társadalmából is sokan hivatalosak. A bányaünnepély a jövő hét valamelyik napján lesz. Erre nézve most várja Reichel Takács Menyhért értesitését.

A leánynevelés reformja.

Vita a városházán.

A polgári iskolai tanárok köre érdekes anketet tartott vasárnap délelőtt a leánynevelés reformjáról. A városháza nagytermét nagy számu közönség töltötte meg, s az érdekes és nivós vitán sok megszivlelésre való eszme merült fel. Sokféle elfogadható és kevésbbé életre való terv merült fel, egyben azonban mindnyájan egyetértettek, hogy a mai leánynevelés nem felel meg a követelményeknek.

Biró Márk polgári iskolai igazgató elnökölt, aki szép szavakkal üdvözölte a megjelenteket és felkérte H. *Fekete* Péter nagyszalontai polgári iskolai igazgatót előadása megtartására.

H. *Fekete* Péter nagy érdeklődés mellett tartotta meg rendkivül értékes és nagyon érdekes előadását a leánypolgári iskolák reformjáról és a reformterv igazán megszivlelendő, érdemes behatóan foglalkozni vele.

A jelenlegi rendszer elmarad az élettől és annak követelményeitől, nem felel meg a mi korunk kulturális törekvéseinek. Nem tanitanak fölösleges dolgot, az tény, de kevés az, amit ott tanitanak. Hat osztályra kell fejleszteni a polgári iskolát és az utolsó osztályokban neveljék egyenesen az életre a leányokat. Gazdasági, kereskedelmi, háztartási dolgok, ezek mind belekerüljenek a tantervbe. Egy lépés ehhez a kereskedelmi egy éves tanfolyam, de ez magában keveset nyujt. Ezt is bele kell avatni a kifejlesztett iskolába. Sürgősen megvalósitandó reform tehát a polgári iskolák kifejlesztése.

Az előadót zajosan megtapsolták, azután többen szólottak hozzá a kérdéshez.

Kerekes Manó kereskedelmi iskolai tanár ötletes beszédben hangsulyozta, hogy ez ez ajánlott reform nem sok haladást jelentene.

Salamon Ernőné helyteleniti, hogy a leánynevelést megkülömböztették a fiuk nevelésétől.

Dr *Edelmann* Menyhértné részben magáévá teszi az előadó inditványát. A társadalom gazdagabb rétegeiben pótolni tudják a nőnevelés hiányait,

Rechtné-Bauer Zsófia védi a női kereskedelmi tanfolyamokat.

Felszólaltak még Ágoston Péterné, Rigó Szeréna és még többen. Elhatározta az értekezlet, hogy a női polgári iskola reformjának eszméjét állandóan a felszinen fogják tartani.

A Kath. Népszövetség munkában.

Előadások a választási törvényről.

A nagyváradi Katholikus Népszövetség, amelynek tagjai már az 1800-at meghaladják, erősen halad célja felé, hogy számottevő tényezője legyen Nagyvárad közéletének.

A Népszövetség uj tágas otthonában mindennap eleven élet van; s különösen vasárnap százával keresik fel a tagok az Otthont.

A vezetőség nagy tevékenységet fejt ki, hogy a Szövetség tagjainak nemcsak kellemes Otthont, nemesebb szórakozásokat nyujtson, hanem felvilágositó előadások, oktató tanfolyamok rendezése által hasznos szolgálatokat tegyen a tagoknak és azok családtagjaiknak.

A vasárnapi értekezlet.

Vasárnap, május 3-án délután értekezletet tartott a Népszövetség, amelyen a tagok közül sok százan jelentek meg. Bámulatos az az együttérzés, összetartás, amely a tagokat lelkesiti s amelynek fényes bizonyitéka minden egyes nagyobb összejövetel.

Ez alkalommal csaknem kizárólag férfiak jelentek meg, tekintettel a gyülés tárgyára, a választói jogra.

A közel jövő programmja.

Dr *Krüger* Aladár, a Népszövetség agilis igazgatója nyitotta meg az értekezletet, frappáns hatásu beszédben. — Rámutatott ezen értekezlet fontosságára, amelyet azért kellett megtartani, mert az uj választási törvény életbelép s az abban foglalt rendelkezésekről fel kell világositani a Népszövetség tagjait. Szükséges ez a felvilágositás azért is, mert a törvény egészen uj rendelkezéseket tartalmaz s ki kell tanitani jogaikról a munkában elfoglalt tagokat, akik a törvénynyel nem foglalkozhatnak, hogy a törvényadta jogaikkal éljenek. Megjegyzi, hogy a Népszövetség vezetősége elhatározta, miszerint ezentul nyilvános értekezletek lesznek a Népszövetségben, hogy neveljék, felvilágositsák a tagokat, miként kell keresztény módon élni, jogaikat és kötelességeiket teljesiteni. A mai értekezlet programja az uj választói törvény ismertetése.

Ezután részletes jelentést tesz a csoportvezetői értekezlet határozatáról. Részt vesz a Népszövetség a nagyváradi Kath. Kör május 10-iki házavató ünnepélyén. A szövetség tagjai 10-én reggel a város különböző plébániáinak templomaiban gyülnek össze, ki ki melyik plébánia területén lakik s innen körmenetben vonulnak a székesegyházban 9 órakor tartandó szent mise és prédikációra. Délelőtt fél 11 órakor lesz a Kath. Kör házfelavatás ünnepélye, amelyre minél tömegesebben jelenjenek meg a szövetség tagjai. A rákövetkező vasárnap, május 17-én a szövetség rendes évi közgyülésével kapcsolatosan táncestélyt rendez a Kath. Kör disztermében. Ugy erre, mint a további mulatságok, ünnepélyek rendezésére rendezőbizottságot szerveznek, amelynek elnökségére Fleisz Eleket kérték fel. Gondoskodni kell a jövőről, a nyáron és télen változatos programmal táncestélyeket, előadásokat rendeznek, énekkel, szavalattal, szindarabok előadásával, hogy minél változatosabb legyen. Lelkes fiatal gárda kell, akik a rendezés nehéz munkáját ellássák, azért kéri a fiatalabb tagokat és azok hozzátartozóit, hogy minél tömegesebben jelentkezzenek Fleisz Eleknél. Az összetartás erősbbitésére füzeteket fog kiadni a Szövetség. Rámutatott, hogy a jelenlegi 1800 tag között a szükséges érintkezés fentartására kevés a csoportvezető, pedig a csoportvezetők buzgalmán fordul

meg a további müködés sikere. Kéri, hogy minél többen hozzák meg a fáradtságot s jelentkezzenek csoportvezetőknek, hogy egy-egyre ne essék több, mint 30—35 tag. Végül bejelenti, hogy pünkösd ünnepe alkalmából a debreceni Népszövetség 150 tagja kirándulást rendez Nagyváradra s a Révi csepkőbarlanghoz. A vendégek egy éjjelt Nagyváradon töltenek. Felkéri a tagokat, hogy ki-ki körülményei szerint fogadjon vendégül 1—2 debreceni szövetségi testvért.

Befejezésül a csoportvezetők müködésének jelentőségét fejtette ki.

A lelkes beszédet élénk tapssal kisérte a jelenlevők sokasága.

A választói törvény ismertetése.

Ezután dr *Popity* János, a Népszövetségi Otthon alelnöke szólalt fel s a nála megszokott szónoki rutinnal vezette be a választói törvény ismertetését. Vázolta, hogy a jog csak mint árnyék követi a kötelességeket. Jellemezte a mai politikai és társadalmi viszonyokat, s bizonyos csoport azon törekvését, hogy keresztül gázoljon mindazon, ami a katholikusok előtt szent, s a hazafias érzést ápolja. A szép bevezető rész után pontról-pontra ismertette, magyarázta az uj választó törvénynek azon intézkedéseit, amelyek legközvetlenebbül érdeklik a polgárokat, a Népszövetség tagjait s amelyek mint uj intézkedések, biztositják a szavazati jogot. Részletesen rámutatott, hogy ki-ki miként vétetheti fel magát a választók közzé. Végül lelkesitő, meggyőző szavakban hivta fel a Népszövetség tagjait, hogy igyekezzenek megszerezni a törvényben biztositott szavazati jogukat.

A közönség elismeréssel fogadta a talpraesett előadást.

Mintegy ennek kiegészitéséül *Vidosits* Gyula, lapunk munkatársa ismertette ezután azokat a módokat és eljárást, hogy miként kell eljárni az irás és olvasás igazolása körül. Figyelmeztette a tagokat, hogy *május 16-ig* jelentkezzenek a városházán, a vizsgáztatás céljából, mert ezáltal biztositják maguknak a szavazati jogot nemcsak a mostani összeirásnál, hanem a jövőben is. Az irás, olvasásról most megszerzett bizonyitvány ugyanis nemcsak a folyó évben történő összeirásnál, hanem a jövőben ugy itt, mint az ország bármely kerületében történő választó összeirásnál érvényes.

Végül *Fetzer* József papneveldei lelkigazgató buzditó beszédet intézett a tagokhoz, hogy egyesült erővel törekedjenek Magyarország keresztény jellegének biztositására. Közölte, hogy a jogvédő iroda a választói jogosultság tekintetében is ad a tagoknak felvilágositást.

Dr *Krűger* Aladár mielőtt az értekezletet berekesztette, ujból kérte a Népszövetség fiatalabb tagjait, hogy *Fleisz* Eleknél minél tömegesebben jelentkezzenek a rendezőbizottság tagjául s megköszönvén a Népszövetség tagjainak a megjelenést, az előadóknak közremüködést, az értetekezletet lelkes hangulat mellett berekesztette.

Fugyivásárhelyen.

A fugyivárhelyi szervezet is vasárnap foglalkozott a választói törvénynyel. Délelőtt volt a hivek adományaiból felállitott Szent Antal szobor megáldása, melyet *Imrik* S. Zoltán esperes végzett. Délután a Népszövetség tartott értekezletet, melyen a nagyváradi központ részéről dr *Papp* Károly ügyvéd jelent meg s hatásos beszéd kiséretében ismertette az uj törvény rendelkezéseit. Az értekezleten nagy számmal vettek részt a tagok s lelkes ovációkban részesitették dr *Papp* Károlyt és *Kresznerich* Gyula segédlelkészt, a népszövetségi mozgalmak lelkes harcosait.

A Tikász-pör az esküdtszék előtt.

—

Kihallgatták a másodrendü vádlottat. — A tárgyalás második napja.

Tegnap folyt tovább nagy érdeklődés mellett a Tikász-pör tárgyalása. Szőllőssy elnök reggel fél 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást. Bevezetik a fiatal Tikász Sándort.

Az elnök konstatálja, hogy a vádlott vallomása merőben ellenkezik a vizsgálat során tett vallomásával. Ezért elrendeli ennek a vallomásnak a felolvasását. A vizsgálóbiró előtt részletes és terjedelmes beismerést tett ifju Tikász Sándor, elmondta, hogyan lőtte le nagyapját és hogy a gyilkosságot az apja és Vitális felbujtására követte el. Később egyenkint vonta vissza a beismeréseket. Előbb azt, hogy Vitálisnak is része lett volna a felbujtásban, majd az egész beismerést.

Elnök: Látja, a vizsgálat során beismerő vallomást tett?

Igen, de ha vallottam is, nem igazat vallottam. Nem én voltam a tettes.

Ezzel azután befejezést nyert az elsőrendü vádlott kihallgatása.

Most következett

az apa kihallgatása.

Szuronyos börtönőr vezeti be id. Tikász Sándort, a meggyilkolt parasztnábob fiát. Felolvasták a vádirat rendelkező részét. Azzal van vádolva, hogy fiát ifju Tikász Sándort felbujtotta a nagyapja meggyilkolására.

— Megértette a vádat?

— Igen.

— Bünösnek érzi magát?

— Nem, mert nem bujtottam fel a fiamat, eszemben sem volt ilyesmi. Nincs semmi részem az egész dologban.

— Mondja el, mit csinált a gyilkosság napján, 1913. április 9-én.

— Egész nap otthon voltam, fájt a lábam. A fiaim kinn voltak kapálni. Azelőtt való nap lakodalomban voltak a fiuk.

— Volt a Sándor fiuval valami baja?

Itt a vádlott hirtelen zokogni kezd.

— Miért van ugy elfogódva? — kérdi az elnök.

— Bántottam a fiamat, instállom, pofonütöttem, a lakodalom miatt.

— Azután mi történt?

— Az történt, hogy lefeküdtünk, 8 és 9 óra között lövést hallottam, kimentem a ház elé, nem láttam senkit, mécsest gyujtottam, azután átmentem az istállóba, megkérdeztem alusztok-e fiuk?

— A mult főtárgyaláson azt mondta, hogy nem szólt hozzájuk.

— Nem tudom biztosan.

— Azután bementem a kisházba és lefeküdtem.

— Zavarta-e magát valaki?

— Egy félóra mulva jött Molnár Imre. „Keljik fel Sándor gazda, baj van, lelőtték az apját.“ Molnár Imre azután felköltötte a fiukat, én is kimentem, az egyiket beküldtem az anyjához, a másikat Vitálisékhoz küldtem. Mi ketten azután a lucernáson át elmentünk a helyszinre.

A helyszinrajzból megmutatja, hogy merre mentek. Az elnök részletesen bemutatja az esküdteknek a helyszinrajzot.

— Mit láttak a helyszinén?

— Az édesapám ott feküdt az uton, a szivéből szivárgott a vér. Egy deszkát hozott a Miska, azon azután bevittük a lakásába. Hazamentem a feleségemhez, azt mondtam Sándornak, hogy:

— Sándor fiam tedd el ezt a rossz puskát, mert lehet, hogy ide hozzák a nagyapádat s a jövőmenők bejelentenek a szolgabirónak, ha meglátják a puskát.

Részletes vallomásában kijelenti, hogy teljesen ártatlan, a fia azért vallott ellene, mert bántották a csendörök, azok kényszeritették a nem igaz vallomásra.

Reggeltől délután fél 3-ig tartott a tárgyalás és befejezést nyert a másodrendü vádlott kihallgatása is.

Dr *Medvigy* Gábor védő inditványozta még, hogy a helyszinrajzot egy nagy fekete táblára is rajzoltassák le s igy az az egész tárgyalás alatt az esküdtek előtt legyen.

A kir ügyész nem ellenezte s a biróság ezt rövid tárgyalás után el is rendelte. A mai tárgyaláson már meglesz a helyszinrajz.

Kossuth állapota válságos.

Kossuth Ferenc egészségi állapota vasárnap sem javult. *Müller* Kálmán báró vasárnap délelőtt és délután is meglátogatta és megállapitotta, hogy a beteg államférfi állapota változatlan és okot ad az aggodalomra. A beteg táplálékfelvétele csekély, közérzése sem jó, bár láza csökkent valamivel.

Kossuth természetesen nem fogadhat senkit. Állapota iránt vasárnap a képviselők nagy számán kivül Beöthy Pál, a képviselőház elnöke is érdeklődött. Apponyi Albert grót és Károlyi Mihály gróf, akik tudvalevőleg a Kossuth szobor leleplezésére Debrecenbe utaztak, sürgönyileg kértek tudósitást Kossuth állapotáról.

Éjjel az orvosok a következő jelentést adták ki.

Kossuth Ferenc állapota változatlanul aggasztó. Hiányos táplálkozása folytán ereje hanyatlik. Hőmérséklete este 7 órakor 38·6 volt.

Elég volt a Böskémből.

—

A szinügyi bizottságban csömört emlegetnek. —

Tegnap délután 5 órakor szinügyi bizottsági ülés volt, amelyen a tagok igen gyéren vettek részt. *Mihelyfi* Lajos dr elnökölt; megjelentek: Stark Gyula, dr Popovics Miklós, Harmathy Károly, Schwarcz Izidor, dr Thury Kálmán, Juricskay Barna és az igazgató helyett Tóth Elek.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitésénél még egyszer szóba került a földszinti ülőhelyek bérleti drágitása (az eddigi 40 százalék helyett a jövő szezontól kezdve csak 15 százalék engedményt kapnak).

Már az ülés előtt is, meg az alatt is dr *Popovics* Miklós szót emelt a haszontalan, üres darab ellen és felhivta az igazgató figyelmét arra, hogy a közönség a régi jó darabokat szivesebben látogatja.

— Elég lett volna az ilyen darabokból, mint a Böském három előadás.

Schwarcz Izidor. — Bizony a Böskémet nyolcszor egymásután szinre hozni, az sok volt.

Kelen Béla: — Az már több a soknál.

Általános volt a vélemény, hogy a Böském erőszakos forszirozása csömört, egészséges és hamisitatlan csömört idézett elő. No még csak ez kellett ennek az agyonveszszőzött darabnak! Ime: még a nagyváradi szinügyérek is elfordulnak tőle. A direktor le is vette nyomban a müsorról.

Egyébként a májusi elfogadott műsor a következő:

Mandarin (uj operette), Drótostót, Hoffmann meséi, Taifun, Falurossza, *Ezredes* (uj vigj.), *Léni néni* (uj operette), Diákhercegnő, *Éjfélkor* (uj operette), *Timár Liku* (uj vigj.), Tündérlaki leányok, *Vörösszekfü* (uj vigj.) Ambár volna több kifogásolni való a műsorban, a bizottság álmos egykedvüséggel fogadta el.

Ifjusági előadásban menne 14-én a Liliomfi. De ehelyett a direktor ajánlja, hogy inkább engedjék meg *Bihari* Ákosnak egy klasszikus délután rendezését.

Ezen a délutáni előadáson Bihari Ákos az ő kiforrott, mélytüzü egyéniségét ragyogtatná a szinpadon, olyan előkelő nevek kiséretében, mint Arany, Petőfi, Mikszáth stb. Ugyanis előadná az Ilias 22. énekéből Hector álmát, azután Faust I. felvonásából szavalna, majd előadná Mikszáth Huszár a teknőben cimü apróságát; szavalna Petőfi, Arany és Kiss József költeményeiből (Jehova), elmondaná Antonius beszédjét (Julius Caesar) és Cyrano hires monológját.

A bizottság természetesen nem határozott. A direktorra bizták a döntést.

Ebben a hónapban több vendégszereplés lesz. Hirlik, hogy eljön *Fedák* Sári is. Látni fogjuk ismét a *Góth*-párt és *Szoyer* Ilonkát is.

Nagyvárad nagy napja

A Kath. Kör ünnepe. — Hódoló körmenet Szt. László napján.

Aligha lehet elképzelni is mélyebb, grandiózusabb napot Nagyvárad kulturtörténetében, mint május 10. Kettős ünnepe lesz ezen a nagyszerü tavaszi vasárnapon Nagyváradnak. Mind a kettő olyan impozánsan, olyan zavartalan örömmel hóditja maga felé az egész keresztény társadalmat, hogy lehetetlen még a legtávolabb állókról is föltételezni, hogy nem szivesen nézik ezt az erőteljes fesztivitást.

A Kath. Kör palotájának országos felavató ünnepélye tulcsap a szerény vidéki kereteken. Olyan előkelő egyéniség szereplése, mint gróf *Zichy* János volt kultuszminiszteré, a katholikus körök országos szövetségének elnöké, kimagasló eseménnyé teszi a házavatást. A közönség körében eddig még nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg az ünnepség iránt.

A részletes programot már ismertettük. Az ünnepség előkészitésében beálló nevezetesebb motivumokról hiradással leszünk.

Szent László király ünnepe.

Egyházmegyénk és városunk dicső alapitójának *Szent László királynak ünnepét* az apostoli szentszék engedélyével folyó évi május hó 10-én (husvét után negyedik vasárnapon) tartjuk meg.

Ünnepélyes körmenetben vonulunk ki a Székesegyházba. A körmenet a Szt. László templomból reggel egynegyed 9 órakor indul, s fél 9 órakor az olaszi plebánia templom előtt megállapodván, csatlakozik a Váradvelencéről, Váradszőllősről, Váradszentmártonból, Fugyivásárhelyről, Ujpalotáról és Körösztarjánból érkező hivek csapatához.

Az olaszi plebániai templomból az egybegyült hivek ünnepi körmenete egységes vezetés mellett fél 9 órakor indul a székesegyházba.

A székesegyházban délelőtt 9 órakor megyés főpásztorunk gróf Széchényi Miklós ünnepélyes szt. misét és szt. beszédet mond. Szent mise alatt a hivek a teljes bucsuval egybekötött szentáldozáshoz járulhatnak.

A szentmise végeztével megyés főpásztorunk vezetésével Szent László király ereklyéjével a székesegyház előtti téren ünnepélyes körmenetet tartunk.

Az ájtatosság után a hivek körmenetben vonulnak vissza az olaszi plebánia templomhoz s innen községeikbe.

Bravuros lovasjátékok a katonai gyakorlótéren

A Concours Hippique első napja.

A szürke polgári társadalomtól több és élénkebb érdeklődést várt a Cocours Hippique fényes közönsége. A váradi tágas mezőn, ahol a legparányibb lóverseny alkalmával izgatottan hullámzik ezer meg ezer ember, most pedig alig pár száz főnyi ragyogó publikum áldogál. Messzire virit a sok tábornoki vörös strát, kincstári hölgyek elegáns mozdulattal libegnek ide-oda a roppant téren s a gyönyörü idő, a gukkerek tüze vakmerő játékra serkenti a versenyző tiszteket.

Panaszkodnak, hogy a lovasjátékok nem vonzottak az idén akkora közönséget mint tavaly.

Az ünnep elnökei és tiszteletbeli birái: gróf Wolkenstein Trortburg Oszvald, gróf Tisza István, gróf Szapáry József, Meixner Ottó hadtestparancsnok, gróf Zedtvicz Alfréd, lovag Henriquez János, Csanády Frigyes altábornagyok, báró Nagy Gyula, báró Peteani Artur, báró Schönberger Brunó, Schilling János tábornokok, báró Klingspor Guidó, Kirsch Frigyes ezredesek, Logoschan Miklós alezredes, dr Pallay Lajos, Berzeviczy Béla ezredes. A rendező bizottság tagjai Jankovics Károly alezredes elnökletével Lichtenstein Pál kapitány, Malanotti Lajos és báró Baich Péter főhadnagyok. Az ünnepre számos előkelő vendég érkezett.

A városban igen sok az idegen, délceg huszártiszt s kellemes feltünést keltenek főleg a hölgyvilág tagjai között.

A tegnapi versenyek.

Reggel 8 órakor kezdődtek a játékok. A napsugaras idő dacára gyér publikum van kint. Nagyszerü futtatások voltak. Délben a honvédzenekar adott friss zenét.

Délután már 1 órakor megkezdték az izgalmas ugratásokat.

A versenytér közepén egy emelvényen foglaltak helyet a birák, valamint a rendező-bizottság, élén Jankovits Károly alezredessel. Gróf Eszterházy Alajos kezdte a versenyt „Ever Redy"-jével. A feladat volt 110 centiméternél nem magasabb és három méternél nem szélesebb akadályok átugratása. Néhány kivétellel az összes tisztek gyönyörü lovaglást produkáltak. Általános figyelmet keltett báró Baich Péter főhadnagy gyönyörü szürke ménjével, a „Billyborgan"-nel. A pompás paripa kitünő lovasával hajszálnyi hiba nélkül győzte le az összes akadályokat. Báró Baichot lelkesen megéljenezte a közönség.

Egyike volt a leggyönyörübb lovaglásoknak a Rakovszky György hadnagyé. A fiatal hadnagy a lovaglása végeztével a lelkes tapson kivül még Henriquez tábornoktól külön is kapott egy bravót. Szomoruan vagyunk kénytelenek regisztrálni, hogy a közszeretetben álló, népszerü Fanta Géza kapitány tegnapi szereplése balul ütött ki. — „Korso" nevü lova megtorpant egy elébemeredő akadálytól és elragadta lovasát.

Nem sikerült először Ambrózy főhadnagy lovaglása sem. Lova kitért az irányból s amikorára lovasa ujra visszakormányozta, az egész lovaglást már le is fujták. Második lovaglásánál aztán Ambrózy főhadnagy is helyreállitotta a csorbát.

Szép lovaglást produkált Zsilinszky István főhadnagy is. Szenzációszámba ment Dobay Kálmán hadnagy lovaglása, ugyszintén az Uray Tibor kapitányé. Szépen lovagolt Orosz András kadettőrmester, aki az egész verseny legfiatalabb résztvevője volt. Feltünést keltett Malanotti Lajos főhadnagy és Márkus Imre hadnagy lovaglása is. Két kisebbszerü baleset is fordult elő verseny közben, amennyiben két versenyző lebukott a lováról. Az illetőknek azonban semmi bajuk sem történt, a következő pillanatban már ujra nyeregben ültek.

Negyvenhárman versenyeztek a pálmáért és a küzdelem lefolyása valóban dicséretére válhatott az egész Vilmos-huszárezrednek. Az eredményeket a döntőbiróság egyelőre — egészen a szerdai dijkiosztásig — titokban tartja.

A jutalmak.

A Concours Hippique győztesei számára a következők adtak jutalomtárgyakat:

Gróf *Széchényi* Miklós püspök arany serleget,

A Vilmos huszárezred törzstisztje: Őfelsége drága keretbe foglalt arcképét.

Báró *Baich* Péter, arany serleget és két lovasszobrot.

Gróf *Majláth* György, ezüst szivartárcát Ezenkivül többen adtak értékes jutalomtárgyakat. A játékokat ma fokozódó érdeklődés mellett folytatják.

Uri jehérnemü, «FOWNES» kesztyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ
egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

HIREK

Tájékoztató.

Május 5, 6-án a huszárezred lovagló versenye a Bóné-kuti gyakorlótéren.

Május 10. Szent László ünnepével kapcsolatban a Katholikus Kör uj palotájának megnyitása. 9-kor szent mise, fél 12-kor ünnepély a Katholikus Körben, este 9-kor táncmulatság.

Május 17. Katholikus Népszövetség közgyülése délután 4 órakor; este fél 9-kor Kath. Népszövetség táncmulatsága a Kath. Körben.

* **Bjelik Imre tábori püspök előléptetése.** Megirta annak idején a Tiszántúl, hogy a király a tábori lelkészetet ujjászervezte s ebből az alkalomból a tábori apostoli helynök állásra a IV. rangosztályba, az altábornagyokkal egy rangba emeltetett, a mely rangot már dr *Belopotoczky* Kálmán annak idején saját személyére megkapott. Most az átszervezés életbe lépvén, őfelsége *Bjelik* Imre tábori apostoli helynök, váradi kanonokot a IV. rangosztályba léptette elő.

* **Lajcsák rekviem.** *Lajcsák* Ferenc néhai váradi püspöknek, az egyházmegye nagy jóltevőjének halála évfordulója ma van. Az évforduló alkalmából a kapucinusok templomában gyászmise lesz délelőtt 10 órakor, melyet *Fetser* Antal felsz. püspök mond.

* **Megkezdték a sorozást.** Tegnap kezdték meg Nagyváradon az ez évi fősorozást a volt csendőriskola sorozó termében. A sorozó bizottságban *Bordé* Ferenc főjegyző elnöklete alatt a város részéről *Elemér*y Ferenc tanácsos, *Báthory* László fogalmazó, dr *Mayer* László városi főorvos; mint bizalmi férfiak: *Lukács* Géza, dr *Nyiry* Ödön, *Lédig* Árpád törvényhatósági tagok; a honvédség részéről: *Bán* ezredes, *Vörös* József hadnagy, dr *Baracs* Gyula honvéd ezredorvos; a közös hadsereg részéről: *Melcher* Róbert alezredes, Galinszky Károly főhadnagy. Reggel 8 órától délután 3 óráig müködött a sorozó bizottság s az I. korosztályból előállott 165 hadköteles, akik közül besoroztak összesen 76 ifjut. A besorozottak közül 25 egy éves önkéntes. A soralá állott ifjakra nézve az volt a sorozó bizottság véleménye, hogy „jó emberanyag". Ma, kedden folytatják a sorozást és pedig az I. korosztályból még hátralevők megvizsgálásával s azután a II. korosztályra kerül a sor.

* **A Lurdesi Magyar Nemzeti Zarándoklat** iránt már eddig is megnyilvánult nagy érdeklődésre való tekintettel Gaibl Sándor p. praelátus apátkanonok (Pozsony, Káptalan-u. 3.) ezuton kéri a zarándoklatban résztvenni szándékozókat, hogy jelentkezéseiket mielőbb küldjék meg fenti cimére, mivel a még rendelkezésre álló helyek a jelentkezések sorrendjében lesznek betöltve. Programmokat készséggel küld az érdeklődőknek

* **Esküvő.** *Törley* Dezső, *Törley* József nagybirtokos és gyáros fia ma déli fél 12 órakor vezeti oltárhoz bájos arájat: *Varró* Zsófikát, *Varró* Domokos müszaki tanácsos, államépitészeti hivatalfőnök leányát. Az esküvő a nagyváradi lat. szert. székesegyházban lesz, az esketést *Fetser* Antal felszentelt püspök végzi.

* **A velencei Kath. Kör ülése.** A Nagyváradvelencei Katholikus Kör választmányi gyülést tartott folyó hó 3-án *Halász* Gyula plebános elnöklete alatt, kinek inditványára elhatározta, hogy ugy a Szent László király ünnepélyén, valamint a központi Kath. Kör örömünnepélyén, uj fejedelmi otthonának felavátásán testületileg részt vesz. Szóba jött az uj választótörvény is, melynek ismertetéséről a Kör tagjai választói jogosultságának megszerzése avagy megóvása érdekében a Kör gondoskodni fog. *Magdits* Károly felszólalására a választmány megbotránkozásának adott kifejezést a Rákóczi-emlékét gyalázó pör felett s felháborodással itéli el a Rákóczi elleni merényletet. *Székely* Gyula inditványára pedig lelkesedéssel határozta el, hogy a Kör rövidesen nagyszabásu Rákóczi-ünnepélyt rendez s a kör számára megszerzi Rákóczi képét. Végül elhatározta a választmány, hogy a Kör tagjai számára juniálist rendez, melynek előkészitésére bizottságot küldött ki.

* **A Félix-fürdő orvosa**.. Lovag dr *Alt* Egon budapesti orvos, a Félix-fürdő orvosa tegnap megérkezett és megkezdte müködését.

* **Kossuth-szobor leleplezése Debrecenben.** Vasárnap délelőtt leplezték le Kossuth Lajos érczszobrát Debrecenben. Az ünnepélyen ezrekre menő közönség vett részt. A képviselőház és főrendiház is képviseltette magát. Az ünnepélyt Kovács József polgármester nyitotta meg, Tüdős János mondotta el ezután ünnepi beszédét. A szobor alatt egy hittanhallgató szavalta el Oláh Gábornak erre az alkalomra irt költeményét; majd a debreceni dalárdák éneke után Apponyi Albert gróf beszélt. Beszédében többek között ezeket mondotta:

— A midőn Kossuth Lajos nagybeteg fiának, Kossuth Ferencnek megbizásából lerovom a fiui kegyeletet atyja iránt, érzem, hogy e percben a lelkem tovább ragad. Kassáról, Rákóczi sirja mellől jöttem a szoborhoz s a magyar történelem tragikumának fuvallalát még sohasem éreztem ugy, mint most, Rákóczi és Kossuth között sok a hasonlat. Rákóczi ellenségtől védte meg hazáját. Kossuth előbb konstruktiv munkát végzett az ország érdekében és csak midőn megtámadták, lépett a haza védelmének terére. Sajnos, a harcokban Rákóczi is, Kossuth is elbukott, de ez a bukás nem jelentette a nemzeti ügy elvesztését.

Ezután Kovács József polgármester átvette a szobrot a város gondozásába, majd a szobor megkoszoruzására került a sor. A talapzatra ötvennél több koszorut helyeztek el. Délben a város ötszáz teritékes diszebédet adott, este pedig a Kossuth-dalkör hangversenyt rendezett.

* **Elfagyott a gyümölcstermés.** Az ország nagy részében nagy csapás érte a gyümölcstermést a hirtelen támadt hideg időjárás következtében. A fagy különösen a szőlőben, a gyümölcsben és kerti veteményekben tett nagyobb károkat. Szombat és vasárnap éjjel nagyobb fagyok voltak Kecskeméten, hol a gyümölcsben tett a fagy károkat, Egerben a szőlőt nagy részben tönkretette a fagy. Hasonló hirek vannak Czeglédről, Gödöllőről, Csongrádról is. Nagyváradon szintén volt dér a szőlőkben, különösen az aljban vasárnap éjjel, de megállapithatólag nem tett nagyobb károkat sem a szőlőben, sem a gyümölcsben. Tegnap aztán nagyon megenyhült az idő, ugy látszik, hogy a hideg nem lesz tartós.

* **Állami szántógépek Bihar-megyében.** A m. kir. földmivelésügyi miniszterium a nagyváradi miniszteri kirendeltségének 2 drb „Big four" rendszerü egyenként 60 lóerős benzinmotoros magánjáró szántógépet bocsátott rendelkezésére oly célból, hogy azokkal Arad-, Bihar- és Szilágyvármegyei gazdák részére előnyös feltételek mellett bérszántásokat eszközöljön. A költségek 6 tól 12 hüvelyk mély szántásnál katasztrális holdanként 10—18 korona között változnak, a tárcsázási költség pedig kat. holdanként 5·00 korona. Ezen költségeken kivül a gazdát csupán egy ekevezető munkás napi bére és az esetlegesen előforduló személy- és anyag fuvarozások terhelik. A miniszteri kirendeltség szántást csakis motoros müvelésre alkalmas talajon és 12 kat. holdnál nem kisebb nagyságu táblákon ott vállal, ahol három kilométer körzeten belül legalább 2—300 kat. hold szántási terület áll rendelkezésére. A gépek junius hó elején állhatnak munkába. Azon gazdák, kik a szántógépet igénybe venni óhajtják, erre vonatkozó bejelentéseiket a terület nagysága és a szántás mélységének megjelölésével sziveskedjenek mielőbb a nagyváradi földmivelésügyi miniszteri kirendeltséghez beküldeni. Nevezett miniszteri kirendeltség kivánatra bővebb felvilágositást is ad.

* **A főgimnázium matinéja.** Fényes sikerü matinét rendezett vasárnap délelőtt a premontrei főgimnázium ifjusága. A matiné zene számai kiválóan sikerültek. A legnagyobb hatást keltette báró Eötvös József Bucsu cimü megzenésitett verse, melynek zenéjét *Beleznay* Antal irta, s kiséretel *Resch* Mihály látta el. Gyönyörü volt a Rákóczi induló, melyet vonós zenekari kiséret mellett az ifjuság vegyes kara énekelt. Az énekkar kiváló vezetése *Kovács* Kandid premontrei tanár érdeme, mig a zeneszámok megválogatása és tökéletes előadásának előkészitése *Resch* Mihály zenetanárt dicséri. Báró Eötvös Józsefről *Vámossy* Mihály tanuló olvasott fel szépen megirt értekezést.

* **A biboros kollégium uj összeállitása.** A vatikán félhivatalosa az Ossfratore Romano bejelentette már, hogy a pápa május 25-én titkos konzisztoriumot tart, amelyen 13 uj biborost kreál. A római lap a szokástól eltérőleg ez alkalommal előre jelezte az uj porporati neveit is és igy tudjuk, hogy 2 német 1—1 magyar, amerikai (kanadai) spanyol, osztrák, francia, angol és 5 olasz főpap kapja meg a szent bibort. Ezzel a biborosok testülete 66 tagból fog állani, akik közül 21-et még XIII. Leó pápa kreált, 44-et a jelenleg uralkodó X. Pius és egy kardinális van in petto, a lissza boni patriárka, akit hivatalosan még nem jelentett ki a pápa. Lehet, hogy kihirdetése szintén megtörténik a mostani konzisztóriumon. Ami az uj kinevezések után a biborosi testület nemzetiségi összetételét illeti, 31 lesz külföldi (7 francia, 5, amerikai, 4 spanyol, 4 angol és ir, ha a biboros államtitkárt is angol nemzetiségünek vesszük) 3—3 magyar és osztrák, 2 német, 1—1 portugál, holland és belga és 34 olasz. A 66 ik biboros, az in petto rezervált Bello, liszaboni pátriárka, szintén külföldi. Ha most őt is proklamálják, ugy 32 külföldi áll szemben 34 olasszal az esetleges konklávén. Az uj biborosok közül 8 a püspöki karból került ki, 3 a római kongregációkból, egy a római birói testületből és egy a szerzetes papságból. A 66 biboros között most 9 lesz szerzetes, még pedig 3 bencés, 2 ferencrendi, 1—1 karmelita, augusztinus, jezsuita és redemptorista.

* **De kapósak!** Nagyszerüek ezek a váradi cigányok. Csak ugy kapkodják őket a világ minden részébe. *Bura* Karcsit Varsóba Hamzát Londonba hivják. Persze a cigánysoron nagy a szapulás most és egyik primás nem akar a másik mögött maradni. Legyünk elkészülve, hogy néhány hét mulva mindeniket meghivják valahová. De hogy hányan mennek el, az egy cseppet sem kétséges. — Azonban kimondották, hogy ha legközelebb Bebét Braziliába hivják meg, akkor másnap a még itt maradt utolsó primás a holdba kap meghivót.

* **Missió**. Krasznán P. Varga István S. J. április 25—30-ig bezárólág missiót tartott. A hivek minden egyes alkalommal teljes számban megjelentek a templomban. Alig 500 kath. lelket számláló intelligens községben a gyónók száma a 200-at elérte. Az utolsó napon sirva bucsuztak el a hivek a kiváló missiós atyától.

* **A nyilvános könyvtár áprilisban**. A városi nyilvános könyvtár olvasótermében április havában megfordult 1480 látogató, akik 1736 kötet könyvet olvastak s igy egy napra esik 55 olvasó 64 kötet könyvvel. Legtöbb olvasó volt 4-én 105, legkevesebb 23-án 8. Az olvasott könyvek közül szépirodalmi munka volt 379 kötet 50 százalék, ismeretterjesztő mü 527 kötet 30 százalék és folyóirat 330 kötet 20 százalék. Az olvasók között pedig volt: 735 tanuló, 280 iparos, 220 tisztviselő, 202 kereskedő,

34 jog- és főiskolai hallgató, 7 magánzó és háztartásbeli, 7 tanitó és tanár, 3 katona és 4 egyéb foglalkozásu egyén. A könyvtárnak ajándék könyveket küldöttek: báró Szalay Imre és a Társadalmi muzeum, melyért a könyvtár vezetősége ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a szives adakozóknak.

* **Elégett gyermek**. Battonyáról jelentik: Deák István, battonyai gazda három éves gyermeke a tüzhely körül játszadozott. Eközben egy szikre ráesett ruhájára, amely azonnal tüzett fogott ugy, hogy a szencsétlen gyermek szénné égett.

* **Adomány a muzeum javára.** Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyés püspök ur 200 koronát adományozott a Mensa Academica javára. A kegyes adományért ez uton is hálás köszönetet mond a dékáni hivatal.

x **Kiadó boltok és lakások**. Szt. László-tér 5. sz. Kováts-házban három bolt és egy utcai emeleti 5 szobás lakás novemberi 1-től, egy udvari emeleti 3 szobás lakás, egy udvari földszinti 2 szobás lakás háló fülkével pedig azonnal kiadó.

x **Bémer-tértől a Rákóczy-uton** át egész a vasuti indóházig az arra lakókat értesitem, Aszódi Kávépörkölde uj üzlete, Rákóczy-uton, Orsolya Zárda épületben megnyilott, közvetlen a Csokoládé Király fiók-üzletem mellett, az arra lakók régi óhaja, hogy élvezhessék kora reggeltől, késő estig Aszódy 8 féle zamatu pörkölt kávéit, mely izre és zamatra utánozhatatlan. Nyári teafogyasztók figyelmébe ajánlva valódi angol teámat olcsó árban, valamint finom ementhali sajt kilója 2 kor. 60 fill., friss májusi liptói turó kilója 1 kor. 60 fill., szalámi 4 kor. 80 fill. és mindenféle tiszta kül- és belföldi csemege áruk, szardiniák, bihari pontok és pisztrángok olcsó árban nagyban és kicsinyben. Hadapródiskolai vonalon Mezei Mihály volt Kert-utcai fiók üzletemet ismét saját felügyeletem alatt vezettetem. Az áruk szigoruan Kossuth-utcai főüzletem szerint lesznek árusitva. Központi főüzletem Kossuth-utca, Sas palota.

x **Fehér és fekete bőr női félcipők** 3 kor. szarvasbőr barna és fekete finom párti női félcipők 5 korona, női chevrau amerikai félcipő 7 korona, férfi chevrau amerikai cipő 10 korona, ugyanez félben 9 korona; sandálok 20—25-ig 2 korona, 26—28 ig 2·60 korona, 29—34-ig 3·20 korona, 35—43-ig 4 korona Férfi és fiu szalmakalapok, fehérnemük, uri divat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása Fekete Jenőnél Szent János-utca, Kispipa mellett.

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Ramminger

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal

Telefon 1076. Telefon 1076

x **Petőfi-utca végén** a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

x **A tavasz örömeit teljesen kiaknázhatja** akkor ha önérzetét nem fogja az a tudat nyugtalanitani, hogy arcára az enyhe tavaszi szellő kihozta a szeplőt, májfoltot. Könnyen menekülhet ettől, ha biztos hatásu szerrel védekezik ellene. Ezen szert a „Hóvirág crémben" feltétlenül megtalálja. Egyszeri használat után már mutatkozik hatása. Az „Ujvárosi drogueriában„ 80 fillérért kapható a Szent-László-téren.

x **Hentes üzlet** országuton 10 év óta fenálló, azonnal kiadó. Velence, Kertész utca 7. sz.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x **Zenekedvelők figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a zenekedvelő közönséget arról, hogy a legujabb felvételü ujdonságaimmal megérkeztem. Columbia, Diadal felvételei, gramfonok olcsó árban, továbbá gramofon és az összes hangszerek javitását is elvállalom. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22.

x **Kiadó lakások.** Szőllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Ősi-tér 14. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 16 szám.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x A legujabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül KOHN HELÉN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legujabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-szinház müvésznőinek kalapszállitója. Átalakitásokat modellek után vállal.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és igy nagy haszonnal kecsegtető biztos jövővel bir, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsössel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

A legszebb kézimunkák Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér huzás és tartós fogtömeséseket készit

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

„The Roosewelt Schoe"

amerikai cipők

12·50 és 16·50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

SZINHÁZ

Heti müsor.

Kedd: Mandarin.
Szerda: Mandarin.
Csütörtök: Hoffmann meséi.
Péntek: Drótos tót.

A MANDARIN.

Egy hétig leszállitotta a Szigligeti szinház nivóját a Böském — szinte felüditőleg hatott, mikor tegnap a szinház visszatért a tizedrangu éjjeli mulatóhelyek szinvonaláról ismét az irodalomhoz és a müvészethez.

Lassan oda fogunk jutni, hogy ezt már mint eseményt fogjuk megirhatni.

Harry M. Vernon és Haron Orven szinmüve az európai és a kinai faj harcát veszi témául. Ebbe a miliőbe helyez bele egy szerelmi történetet, illetve annak folytatását, amelyben egy angol ifju elcsábitja egy mandarin leányát és azt aztán egyszerüen faképnél akarja hagyni. Az apa rettentő bosszut esküszik: a leányát megöli, aztán a csábító atyjának okoz rettentő anyagi károkat, a fiut fogságba ejti és az anyját is törbe csalva, arra akarja kényszeriteni, hogy a fia szabadságáért áldozza fel váltságul a becsületét. A tragikus erők összeütköztek, még pedig mesteri bonyolitás utján. A kibonyolitás azonban a szerzők erejét meghaladja. Értenek a tragikum felidézéséhez, de a kellő természetes megoldást nem találják el. Deus ex machinához folyamodnak. A borzasztó helyzetben levő anyának valaki bedob egy üvegese mérget. Miért? kicsoda? hogyan? Titok. Az anya meg akarja inni és hogy észrevétlenül is kéznél legyen a méreg, mikor kell, egy csésze teához önti. A teát véletlenül a mandarin issza meg, haldoklás közben kardjával véletlenül megüti a gongot, véletlenül ez az a jel, amelyre az asszonyt és fiát szabadon kell bocsátani — a mandarin meghal, a foglyok annyi borzalom után elmenekülnek.

Eltekintve ettől a kibonyolitástól, melyben a véletlennek már tulságosan sok a szerepe, a darab maga rendkivül érdekfeszitően van megirva és a tragikus összeütközés kizárólag a jellemekből levezetve. Mesteri a meseszövés, érdekes a jellemzés, mindvégig erővel teljes a dikció. Komoly, nivós dráma, amelyben az előadó müvésznek legalább annyi igaz öröme telhetik, mint a közönségnek.

Az előadó művésznek ezt az eléje kiszabott feladatban való mélységes elmerülését és a megoldásban való igazi gyönyörüségét láttuk *Sik* Rezső alakitásában. A cimszerepet játszotta tökéletes megértéssel, klasszikus jellemző erővel. Első sorban mimikája volt pompás. Olyan kinait maszkirozott magából, hogy a hüség egyenesen megdöbbentő volt s ez a kinai hideg arc tudott kifejezést adni ravaszságnak, gyülöletnek egyaránt. Hanghordozása is csupa kifejező erő. Nem csoda, ha egész alakitásával lebilincselte a közönséget, mely a felvonások végén ismételt tapsokkal adott kifejezést elismerésének.

Az anya szerepét *Étsy* Emilia jájszotta a nála megszokott finom bájjal, természetességgel és komoly müvészettel. Mindenben kitünő ellentétet adott az előkelő angol nőben Sik kicsiszolt, de lényegében csak ázsiainak maradt mandarinjához. Kis szerepben rendkivül bájos volt *Polgár* Mariska. Az angol gőgöt és nyerseséget *Szarvasi* vitte jól szinezve, *Gróf* László pedig a szerelmes angol ifju kevéssé rokonszenves alakját játszotta sikerrel. Varsa, Telekán és kivált Molnár a jelentéktelelenebb szerepeket is gonddal dolgozták ki, ugy hogy ez az előadás a drámai személyzetnek igazán becsületére vált. A rendezés szintén kifogástalan, a diszletek hüek és izlésesek. Müvészi szép este volt. —*r.*

—

Hoffmann meséi. Csütörtökön a társulat énekes személyzetének lesz jelentős estje, amikor a Hoffmann meséi kerül szinre és ennek az előadásnak különös érdekességet fog kölcsönözni, hogy a baba szerepében egy kedves, nagyváradi urileány, Alexander Margit lép fel.

A drótostót reprize. Pénteken egy régi, valamikor feltünést keltő sikereket aratott reprize lesz a szinháznak: a Drótostót. A bájos Lehár-operette abban az uj betanulásban, a melyben most látja majd viszont a közönség, valósággal az ujdonság ingerével fog hatni.

Zilahy Gyula vendégjátéka. Az ország népszerü, közismert müvésze: Zilahy Gyula vendégjátéka fejezi be a szinházi hetet. A közkedvelt Zsül, szombaton Lengyel Menyhért Taifun-jának a Tokerámóját játsza el, vasárnap este pedig egyik legragyogóbb szerepét: a Falu rossza Gonosz Pistáját játsza.

IRODALOM

Uj idők. A magyar családok kedvelt hetilapja e héten is magas irodalmi szinvonalu tartalommal jelent meg. A lap élén ott találjuk Herczeg Ferenc nagy müvészettel megirt uj regényét. „A hét svábot", mely a negyvennyolcas időkben játszik. Biró Lajos kitünő novellája „A mámor" mellett Farkas Pál folytatja érdekes regényét, melyet „Egy tanár jegyzetei" cimmel ir. A veszedelmes vadászatokról szóló érdekes cikket számos megragadó kép disziti. Közli még a lap Herczeg Ferencnek a Hegedüs-jubileumra irott költői erejü prológusát. Bónyi Adorján novellája. — Pásztor Árpád cikke, amelyben az amerikai multimilliomos Wanamaker Munkácsyról emlékezik meg. — „A séták a nagyvilágban" cimü népszerü rovatában Kémeri Sándor cikke tájfunról, továbbá képek és cikk Kilikiéről. — Nadányi Zoltán, Gács Demeter, stb. verse tarkitja még a lap e heti számát. Az illusztrációk közül kiemeljük a Mücsarnok tavaszi kiállitásának képeit, müvészi reprodukcióban képeket az angol királyi pár párisi látogatásáról, a debreceni tüzvészről, stb. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 5 kor. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 16. Kivánatra készséggel küld mutatványszámot.

Az Élet cimü szépirodalmi hetilap május 3-iki száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: A Regnum Marianum. — Gróf Apponyi Rudolf emlékiratai. Gesztesi Gyula. — Julia. (Költemény.) Juhász Gyula. — Bünbánat. (Elbeszélés.) Szuchy Emil. — Széthulló gyöngyszemek. (Költemény.) Góray Anna. — Egy régi budai fogadalmi kép. Dr. Kremmer Dezső. — Memnon vagyok a sivatagban. (Költemény. Gáspár Jenő. — Barátosi Balogh Benedekről. Dr Sebők Imre. — A bivaly (Elbeszélés.) Árkosi Ferenczi Kálmán. — Misztikus beszéd. (Költemény.) Magyar Bálint. — Fehér hegedü. (Elbeszélés.) Kassák Lajos.. — Irodalom és müvészet. — Mozgóképek. — Szerkesztői üzenetek. — Ezenkivül aktuális és rendkivül érdekes illusztrációk élénkitik még e kitünően szerkesztett hetilapot. Szerkeszti: Pethő Sándor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Előfizetés félévre 10 korona.

SPORT

Kikapott a magyar válogatott csapat.

A Bécsben megtartott mérkőzésen vasárnap d. u. kikapott a legjobb magyar 11 football játékos, a 11 legjobb osztrák játékostól. Az osztrákok megérdemelték a győzelmet, még azzal a megszokott frázissal sem vigasztalhatjuk magunkat, hogy az erkölcsi győzelem a mienk volt. Igaz, hogy két olyan ember, mint Schlosser és Biró hiányoztak a magyar csapatból. A magyar csatársor nem tudta feltalálni magát, kapkodva játszott, különben is az osztrák védelem Phlak kapussal az élén kitünően játszott. Az első félidő 2 : 0 az osztrákok javára. Mindkét goalt Fischera lőtte. A második félidőben a magyarok a legnagyobb erőfeszités dacára sem tudnák kiegyenliteni, sőt egyetlen goalt sem tudnak az osztrák hálóba juttatni. A magyar kitünő védelem és Zsák bravuros védései igaz, hogy az osztrákok további goaljainak is utjokat szegték. Igy aztán a válogatott mérkőzés 2 : 0 eredménnyel az osztrákok javára dőlt el. A körülbelül 2000 főnyi közönség tomboló lelkesedéssel ünnepelte a pályáról győzelemmel levonuló osztrák játékosokat.

EGYESÜLETEK

Meghivó. Van szerencsém az Országos Gyermekvédő Liga „Nagyváradi Iparostanulók Otthona" felügyelő bizottságának t. tagját a f. 914-ik évi május hó 6-án — szerdán — d. u. 4 órakor a Sztarovoeczky-utcai Otthon épületében tartandó ülésre tisztelettel meghivni. Tárgyak: 1. Evi jelentés. 2. Kereskedő Tanoncotthon létesitése. 3. Folyóügyek. Nagyvárad, 1914. április hó 24-én. *Hlatky Endre* elnök, *Szücs Izsó* igazgató, *Dernyei Imre* családfő.

TÁVIRATOK

Kossuth állapota.

Budapest, május 4.

Kossuth Ferenc ereje szemlátomást hanyatlik. Dr Kerl kezelő orvos minden pillanatban várja a katasztrófát.

—

Huerta lemond?

Berlin, május 4.

New-yorki táviratok jelentése szerint Huerta lemond a felkelőseregek fővezényletéről. Csak annyit kér az Uniótól, hogy egy semleges hajó fedélzetére szállhasson.

—

Nagy bányaszerencsétlenség.

London, május 4.

Melbournei kőszénbányában bányalég robbanás történt. 70 munkás meghalt, számtalan sebesült van. 200 munkást elzárt az omladék.

—

Elpusztult mexikói gőzös.

Washington, május 4.

„Luella" mexikói gőzös egy, az Egyesült Államok hajói ellen elhelyezett aknába ütközött és felrobbant. A gőzös elsülyedt. Az áldozatok száma ismeretlen.

—

Megfojtotta az urát.

Szolnok, május 4.

(Saját tudósitónktól.) Vincze Gábor és a felesége leányukat meglátogatni jöttek Szolnokra. Tegnap este 8 órakor Vinczéné kirohant az utcára és őrjöngve kiabálta:

— Huzassák meg a lélekharangot, megfojtottam az uramat!

Csendőrök siettek a lakásba és Vincze Gábort megfojtva, holtan találták. Vinczéné pillanatnyi elmezavarában követte el tettét.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza májusra	13.19
Buza októberre	11·98
Rozs októberre	9.77
Zab októberre	8.30
Tengeri májusra	7.24
Tengeri juliusra	7·35

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	801.—
Osztrák hitelrészvény	611.—
4%-os koronajáradék	81.25
Osztr. magy. államv.	701.—
Jelzálogbank	407.—
Leszámitoló és pénzváltó	501.50
Hazai bank	277.50
Magyar bank	481.—
Keresk. bank	3625.—
Rimamurányi	642.—
Salgótarjáni kőszén	709.—
M. Ált. Kőszénbánya	1020.—
Közuti vasut	602.—
Városi villamos	319,50
Adria	591.—

A szerkesztésért felelős:
Dr KRÜGER GALADÁR.

9397—1914. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A m. kir. kincstár végrehajtatónak a nagyváradi mészhomokkő téglagyár rt. végrehajtást szenvedő ellen inditott végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság az ujabb árverést 15032 kor. 86 fill. tőkekövetelés és jár. behajtása végett a kir. törvényszék területén levő s a nagyváradi 724 sz. betétben A. I. 1, 3, 4, 5. sorsz. 5917, 5919, 5920, 5921 hrzi szám alatt felvett Hegydorong-uton levő házból és kertből álló ingatlanra 2101 kor. kikiáltási árban, továbbá az u. o. betétben A. + 2. sorsz. 5918 1. hrzi sz. alatt felvett Dorongoson levő szántóból álló ingatlanra Nagyvárad város közönsége 215 kor. 70 fill., amely ingatlant 10.400 és 1400 kor. szőllőfelujitási kölcsön tartozás terheli, amely szőllőfelujitási kölcsönnek a vételárból fedezetet nem nyert összege nem száll át a vevőre, hanem az uj tulajdonjog bekebelezésénél töröltetni fog 1102 kor. kikiáltási árban azután az ugyanottani 1260 sz. betétben A. + 2. sorsz. 5319—2. hrzi sz. alatt felvett Hegyalja dülőben levő szántóból álló ingatlanra 114 kor. kikiáltási árban az ugyanott 2883. sz. betétben A. + 1. sor. 5318 hrzi sz. alatt felvett Hegyalja dülőben levő szántóból álló ingatlanra 221 kor. kikiáltási árban az ugyanott 2944. sz. betétben A. + 1. sorsz. 5852 hrzi sz, alatt felvett hegyalja dülőben levő szántóból álló ingatlanra 97 kor. kikiáltási árban az ugyanott 2947 sz. betétben A. + 1. sor 5349 hrzi sz. alatt Hegyalja dülőben levő szántóból álló ingatlanra 93 kor. kikiáltási árban az u. o. betétben A. + 2 sor. 5320 hrzi sz. a. szántóból álló ingatlanra 179 kor. kikiáltási árban 3509. sz. betétben A. + 1. sor. 5351 hrzi sz. alatt felvett hegydülőben levő szántóból álló ingatlan 81 kor. kikiáltási árban, végül az ugyanott 4258 sz. betétben A. + 1 sor 5347 hrzi sz. alatt felvett hegyalján levő szántóból álló ingatlanra 93 kor. kikiáltási árban elrendelte.

Az árverésnek 1914. évi junius hó 5. napján délelőtt 11 órakor tkvi hatóság hivatalos helyiségében földszint 34. sz. ajtó fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 20%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. tc. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számitott óvadékképes értékpapirosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előlegesen birói letétbe helyezéséről kiállitott letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláirni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb igéretet tett, ha többet igérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapitott bánatpénzt az általa igért ár ugyanannyi százalékáig kiegésziteni.

Nagyvárad, 1914. évi április hó 15. napján. A kir. törvényszék mint tkvi hatóság. **Gyenge Béla,** sk. kir. törvényszéki biró.

A kiadmány hiteléül
Moldovány,
kir. telekkönyvvezető.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer fér iszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcso árban. Elvállal fejeléseket s javitásokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbizhatóbban készit. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarit ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Belépési felhivás
a
Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet
12-ik évtársulatába.
A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt.
kebelében müködő
FILLÉRES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET
1914 máj. 1-én uj évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jegyezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészről a tagok részére kisebbszerü hetenként ismétlődő betétek által a vagyongyüjtést lehetővé tegye, másrészről, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOGBANK helyiségében (Bémer-tér, Lévay-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesithetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár utján portómentesen teljesithetik.

A beiratkozásnál üzletrészenkint 10 fillér beiratási dij fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállitott könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

Filléres
Takarék és Segélyszövetkezet

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt
Nagyváradi sört!
mert szin, iz és malátatartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellett olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üveglől kezdve a városi raktár házhoz szállit. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradi Sörgyár Részv.-Társaság
Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

2530/914 eln.

Hirdetmény.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak 1184/914 sz. rendelete értelmében az országgyülési képviselői választói jognak megszerzéséhez szükséges irni és olvasni tudásnak igazolása céljából az állandó igazoló bizottságot megalakitotta.

Ezen bizottságnak feladata, hogy mindazoknak, kik az elemi iskola IV. és VI. osztályát sikeresen el nem végezték, de irni és olvasni tudnak, ebbeli jártasságukat hivatalosan megállapitsa és igy az elemi iskola IV. és VI. osztályairól bizonyitvánnyal nem rendelkező egyéneknek a választói jog gyakorlásához, illetve az országgyülési képviselői választói névjegyzékbe való felvételhez megkivánt előfeltételt igazolja.

Minden adózó polgárnak tehát, aki 30-ik életévét betöltötte és egy adónemből legalább 10 korona, több adónemből együttesen legalább 20 korona egyenes állami adót fizet, irni és olvasni tud, önmagával szemben tartozó elsőrangu érdeke, hogy ezen irni és olvasni tudását a kiküldött bizottság előtt igazolja, erről az egész országra érvényes bizonyitványt szerezzen és igy birtokába jusson azon képesitésnek, amelynek alapján az egyébb, a törvényben előirt kellékek igazolása mellett kérheti a választók névjegyzékébe leendő felvételt.

Az irni és olvasni tudásnak igazolására, szóval ezen képesitő vizsgára bocsájtható, a férfinemhez tartozó minden magyar állampolgár, ha 24-ik életévét már betöltötte és ezen szándékát akár irásban, akár személyesen nevének, lakhelyének (utca és házszám) foglalkozásának és életkorának pontos megjelölése mellett hivatalomban (Városháza I. emelet 3. sz. szoba) legkésőbb 1914. évi május hó 16-ik napjának d. u. 5 óráig bejelentette.

A vizsgálat ingyenes és a kiküldött bizottság előtt a bizottság által megjelölt nyomtatott szöveg legalább 5 sorának elolvasásából és a bizottság által tollbamondott két sornak a bizottság előtt való leirásából áll.

A kiküldött bizottságok működésüket a városházán 1914. évi május hó 18-án d. e. 8 órakor fogják megkezdeni és szükség esetén a következő napokon folytatni.

A sikerrel vizsgát tett egyén az egész országra érvényes bélyeg és dijmentes bizonyitványt kap, amelynek alapjan akár a város területén vagy bárhol az országban egyéb törvényes kellékek igazolása után müködésüket később megkezdő összeiró küldöttségek által az országgyülési képviselő választók névjegyzékébe lesz felvehető.

Nagyvárad, 1914. április hó 28.

Komlóssy József,
polgármester h.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz-szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota)** és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. **Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt.** Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Férfiszabó-üzlet átvétel!!

Tisztelettel van szerencsém a m. t. megrendelőkkel és a n. é. közönséggel tudatni, hogy a 25 év óta fennálló **Sziládky Ernő-féle**

férfiszabó-üzletet átvettem.

Egyben bátorkodom tudatni, hogy megérkeztek dus választékban a legdivatosabb **tavaszi és nyári szövetek.** Főcélom az, hogy a cég eddigi régi jó hirnevét továbbra is fentartsam szolid kivitel és pontos kiszolgálással. — — — Szives pártfogást kérve vagyok tisztelettel

Sziládky Ernő utóda

Nagy P. István

férfiszabó.

Nagyvárad Rákóczi ut Széchenyi szálloda épület. Telefon 254 sz.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérnemüek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak mig a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy

papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Első nagyváradi cementipar.

Készitek granitó, terazzó, mükő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előirása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a leglelkiismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készitek. A nagyérdemü közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonmüvek vállalata.
Szaniszló-utcza 67. szám. (Saját ház.)

FÁBIÁN J.

törvényszékileg bejegyzett cég épület- és butor-asztalos

Nagyvárad, Pereces-utca 9. szám.

Elvállal minden ezen szakmába vágó **munkákat szakszerü és pontos kivitelben,** ugy helyben, mint vidéken. **Költségvetés dijtalnnul.** Szives pártfogást kér

Fábián J., asztalos.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tüz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesitett **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély dij ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrénykékben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelhet és eeknek megőrzésére a legmesszebb menő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágositással szivesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percnyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ivlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.